

APEK

Agencija za pošto in elektronske
komunikacije Republike Slovenije

Nova evropska regulativa

mag. Tanja Muha, APEK

Konferenca Telekomunikacije, 14.11.2013

V EU:

- Direktiva 2002/21/EC Evropskega parlamenta in Sveta, ki določa skupni okvir za ureditev elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev (Okvirna direktiva)
- Direktiva 2002/20/EC Evropskega parlamenta in Sveta, ki je uskladila pravila za odobritev zagotavljanja elektronskih komunikacijskih omrežij in izvajanje elektronskih komunikacijskih storitev (Direktiva o odobritvi)
- Direktiva 2002/19/EC Evropskega parlamenta in Sveta, ki ureja dostop do in medomrežno povezovanje elektronskih komunikacijskih omrežij in povezanih zmogljivosti (Direktiva o dostopu)
- Direktiva 2002/22/EC Evropskega parlamenta in Sveta, ki določa pravice uporabnikov glede elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev (Direktiva o univerzalnih storitvah)

- Direktiva 2009/140/EC spreminja Direktivi 2002/21/EC in 2002/19/EC (“Better Regulation Directive”)
- Direktiva 2009/136/EC spreminja Direktivo 2002/22/EC (“Citizens’ Rights Directive”)

- Smernice in priporočila Evropske komisije

V Sloveniji:

- Zakon o elektronskih komunikacijah (Ur.l. RS, št. 109/2012 – ZEKom-1) in podzakonski akti

- **Osnutek Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ukrepih za evropski enotni trg elektronskih komunikacij in doseganje povezane celine ter spremembi direktiv 2002/20/ES, 2002/21/ES in 2002/22/ES ter uredb (ES) št. 1211/2009 in (EU) št. 531/2012**
 - objava osnutka na spletni strani EK
 - javno posvetovanje Odbora za industrijo, raziskave in energetiko Evropskega parlamenta (ITRE)

- **Revizija Priporočila EK o upoštevnih trgih proizvodov in storitev v sektorju elektronskih komunikacij, ki so lahko predmet predhodnega urejanja**
 - objava prve študije na spletni strani EK
 - preliminarni pogovor med EK in BEREC

Področja:

1. Enotna EU avtorizacija
2. Koordinacija spektra
3. Evropski virtualni dostopovni izdelki
4. Pravice končnih uporabnikov
 - Nevtralnost omrežij
 - Sprememba Uredbe o gostovanju
5. Sprememba Okvirne direktive glede regulacije upoštevni trgov in Sprememba Uredbe o o ustanovitvi Organa evropskih regulatorjev za elektronske komunikacije (BEREC) in Urada

- ena avtorizacija operaterja v matični državi (glavni sedež) in velja za zagotavljanje el.kom. omrežja oz. storitve v vseh DČ
 - navedba v katerih DČ namerava operater delovati in NRA v matični državi obvesti ostale NRA-je v navedenih državah
- obveznost plačila „pristojbin“ le v matični državi, v drugih pa:
 - le v primeru, da prihodek operaterja presega 0,5% skupnih prihodkov vseh operaterjev el.kom. v tej državi
 - delež pri financiranju USO pa le v primeru, da prihodek operaterja presega 3% skupnih prihodkov vseh operaterjev el.kom. v tej državi
- v primeru regulatornega spora v državi gostiteljici se operater lahko obrne na NRA svoje matične države → poda mnenje, ki ga je NRA v gostujoči državi dolžan upoštevati
 - NRA države gostiteljice mora obvestiti NRA matične države o vseh ukrepih uvedenih proti operaterju
 - samo NRA matične države lahko prepove operaterju zagotavljanje el.kom. omrežja oz. storitve; NRA gostujoče države lahko uvede nujne začasne ukrepe (obvestiti tudi EK in BEREC) in zahteva od NRA v matični državi prepoved in NRA v matični državi mora v največji možni meri to upoštevati
- v primeru spora glede določitve matične države odloča EK, register operaterjev vodi BEREC

- skupna regulativna načela, ki se uporabljajo za države članice pri določanju pogojev za uporabo spektra, ki se uskladi za brezžične širokopasovne komunikacije (poenotenje razpisov)
- EK zadolžena za sprejemanje izvedbenih aktov, s katerimi uskladi razpoložljivost, časovnico in trajanje pravic do uporabe spektra,
- ustanovi mehanizem za posvetovanje, ki EK omogoča, da pregleda osnutek nacionalnih ukrepov za dodeljevanje in uporabo spektra → možnost veta EK na razpisne pogoje, vključno s ceno
- poenostavijo se pogoji za razširjanje in omogočanje brezžičnega širokopasovnega dostopa z majhno močjo („Wi-Fi“, majhne celice), da se poveča konkurenčnost in zmanjša preobremenjenost omrežja
- možnost vpliva na vse dosedanje ODRF-je z otvoritvijo enotnega evropskega razpisa – prednost imajo operaterji, ki so prisotni v večih DČ

- vključitev in opredelitev skupnih značilnosti evropskega virtualnega širokopasovnega dostopovnega produkta (skladno z naborom minimalnih parametrov in da se lahko ponudi kot visoko kakovosten izdelek povsod v EU) - naložitev operaterju(em) s pomembno tržno močjo
- NRA mora pri uvajanju regulativnih ukrepov upoštevati uvajanje takih usklajenih dostopovnih izdelkov; NRA, ki je z regulatorno odločbo že naložil medoperaterski dostop na NGN bi moral razmisliti, če bi namesto tega bilo primerneje naložiti EVBAP, ki bi omogočal enake funkcionalnosti kot trenutno naložena oblika dostopa. V primeru, da se NRA ne odloči za naložitev EVBAP bo moral predložiti utemeljeno obrazložitev → možnost veta EK na predlagane regulatorne obveznosti NRA)
- Pravica ponudnikov elektronskih komunikacij do ponujanja in dostopa pod razumnimi pogoji do usklajenih povezljivostnih izdelkov (ASQ) z zagotovljeno kakovostjo storitev, kar bo omogočilo nove vrste spletnih storitev:
 - zahteve, pravice in obveznosti operaterjev za zagotavljanje nivoja kvalitete storitev in pogoji za zavrnitev, konkretne zahteve, v zvezi s tem namerava EK pripraviti tudi dodatne akte
- EK bo naložila enotne tehnična in metodološka pravila za implementacijo produkta z namenom zagotavljanja enake funkcionalnosti kot jo ima LLU

Poenotenje pravil, ki opredeljujejo pravice končnih uporabnikov vključno z:

- nediskriminacijo med določenimi domačimi storitvami in medevropskimi (mednarodnimi) storitvami znotraj EU (razen če so razlike objektivno upravičene) (nediskriminacija končnih uporabnikov glede njihove nacionalnosti)
- večjo preglednostjo (na splošne in ne na splošne pogoje poslovanja) in ukrepi za preprečevanje neprijetnih presenečenj ob prejemu računa
 - določeno katere vse informacije morajo operaterji zagotoviti javnosti (morajo biti objavljene v uradnem jeziku države članice, kjer se zagotavlja storitev)
 - končni uporabniki imajo pravico primerjati ponudbo in ceno med posameznimi operaterji → če uporabnikom ni na voljo enotna shema primerjave ponudbe posameznih operaterjev, to zagotovi NRA
 - operaterji bodo morali uporabnikom nuditi brezplačne storitve, ki jim zagotavljajo informacije o sprotni porabi, prav tako ima vsak uporabnik možnost, da si brezplačno postavi limit uporabe
 - operaterji bodo morali uporabnika pred vzpostavitvijo zveze na številke dodatnih storitev obvestiti o stroških tega klica
 - operaterji bodo morali uporabnikom zagotavljati možnost brezplačnega razčlenjenega računa
- obveznim predpogodbenim in pogodbenim obveščanjem
- pravico končnih uporabnikov do prekinitve pogodbe po šestih mesecih brez dodatnih stroškov, če se z nameravanimi spremembami ne strinjajo (z izjemo preostale vrednosti morebitne subvencionirane opreme ali drugih promocijskih akcij)
 - vsako pomembno in dalj časa trajajoče odstopanje med zagotovljeno in dejansko prenosno hitrostjo se šteje za neizpolnitev pogodbe, ki se lahko sankcionira po nacionalnem pravu

- operaterji ne smejo postavljati takšnih pogojev za prenehanje pogodbe, ki bi predstavljali oviro za prehod k drugem operaterju.
- Menjava in prenosljivost števil (uporabnik lahko obdrži svojo številko)
 - prenos številke in čas ko je uporabnik brez storitve je lahko traja največ 1 dan
 - v primeru neupravičene zakasnitve pri prenosu številke mora operater končnemu uporabniku zagotoviti odškodnino
 - v primeru zamenjave operaterja, ki ponuja storitve dostopa do interneta je prvotni operater dolžan v obdobju 12 mesecev posredovati sporočila iz uporabnikovega starega e-mail naslova na nov elektronski naslov brezplačno. Pri tem mora biti vključeno avtomatsko sporočilo pošiljatelju o novem elektronskem naslovu uporabnika. Po izteku 12 mesečnega roka iz prejšnje alineje mora prvotni operater ponuditi novo dodatno obdobje za posredovanje sporočil, a to lahko zaračuna
- čezmejno reševanje sporov (glede alternativnega reševanja sporov določa, da se lahko uporabi tudi v primeru nesoglasij med potrošniki in operaterjem, katerega matična država ni enaka državi, v kateri nudi svoje storitve)

- obveznost ponudnikov, da zagotovijo neovirano povezavo do vseh vsebin, aplikacij ali storitev, do katerih imajo dostop končni uporabniki (omrežna nevtralnost) ter hkrati urejajo uporabo ukrepov za upravljanje prometa s strani operaterjev glede splošnega internetnega dostopa. Hkrati je pojasnjen pravni okvir za specializirane storitve z večjo kakovostjo.
- v nasprotju z ZEKom-1 definira storitev dostopa do interneta in specializirane storitve in obveznosti operaterjev oz. pravice uporabnikov v zvezi z nevtralnostjo interneta veže le na storitve dostopa do interneta, medtem ko v zvezi s specializiranimi storitvami izrecno dovoljuje svobodno dogovarjanje o kvaliteti prenosa in zagotovljenih kapacitetah med operaterji in ponudniki vsebin, storitev in aplikacij
- uredba mora zagotoviti ravnotežje med dvema vidikoma nevtralnosti interneta:
 1. zagotavljanje svobodnega dostopa do odprtega interneta in ustvarjanje pogojev za razvoj inovativnih storitev in aplikacij;
 2. zagotavljanje svobodne gospodarske pobude operaterjev in zagotovitev dodatnih sredstev za investicije v omrežja nove generacije

- bistven poseg v obstoječo Uredbo o gostovanju, saj v uredbo dodaja 4.a člen, ki operaterje v primeru, da cene storitev gostovanja znotraj EU znižajo na nivo domačih cen, odvezuje od izvajanja 4. člena, ki se nanaša na ločeno prodajo reguliranih maloprodajnih storitev gostovanja
- operaterji morajo tako cene gostovanja znotraj vseh DČ (pogodba z najmanj enim operaterjem v vsaki državi) znižati na nivo domačih cen do 1.7.2016, pri čemer lahko vključijo tudi pogoje razumne uporabe storitev
- operaterji morajo obveščati BEREC o vseh sklenjenih pogodbah
- prehodno obdobje traja od 1.7.2014 do 30.6.2016, pri tem pa morajo operaterji izpolnjevati enega od kriterijev:
 - a) število uporabnikov ob pogoju pokritosti z najmanj 17 državami EU (70 % populacije skupnosti in postopno vsem uporabnikom operaterja)
 - b) število držav v katerih lahko vsi uporabniki operaterja gostujejo za ceno domačih storitev postopno do 17 držav (70 % populacije skupnosti)
- v kolikor operaterji uporabijo prehodno obdobje morajo zadostiti pogojem 4.a člena najkasneje do 1.7.2018
- v primeru, da operaterji ne zagotovijo tako določenih cen gostovanja, morajo na podlagi Uredbe o gostovanju s 1.7.2014 omogočiti končnim uporabnikom izbiro drugega operaterja za storitve gostovanja brez zamenjave SIM kartice
- v primeru, da se je alternativni operater že dogovoril za dostop na podlagi Uredbe o gostovanju in že investiral v opremo za zagotavljanje storitev gostovanja, mora domači operater tega zagotavljati v prehodnem obdobju 3 let
- operaterjem s 1.7.2014 ne bo več dovoljeno končnim uporabnikom zaračunavati dohodnih klicev v gostovanju, lahko pa bodo uporabili ukrepe za preprečevanje zlorab

- možnost EK za podajo veta na regulatorne odločitve NRA v postopku notifikacije
- nalaganje ukrepov imetnikom enotne evropske avtorizacije le v matični DČ
- pri testu za identifikacijo trgov primernih za *ex-ante* regulacijo potrebno upoštevati konkurenčne omejitve enakovrednih storitev, ki jih zagotavljajo ponudniki OTT storitev

- predsednik BEREC samostojna (poklicna) funkcija, seznam kandidatov pripravi EK, izvolijo ga člani BEREC za dobo 3 let

Revizija Priporočila EK o upoštevnih trgih proizvodov in storitev v sektorju elektronskih komunikacij, ki so lahko predmet predhodnega urejanja

Stari upoštevni trgi		Novi upoštevni trgi		
No.	Ime trga	No.	Ime trga	
1	Dostop do javnega telefonskega omrežja na fiksni lokaciji za rezidenčne uporabnike (maloprodajni trg)	1	Dostop do javnega telefonskega omrežja na fiksni lokaciji za rezidenčne in poslovne uporabnike (maloprodajni trg).	X
2	Dostop do javnega telefonskega omrežja na fiksni lokaciji za poslovne uporabnike (maloprodajni trg)			
3	Javno dostopne nacionalne telefonske storitve na fiksni lokaciji za rezidenčne uporabnike (maloprodajni trg)			
4	Javno dostopne mednarodne telefonske storitve na fiksni lokaciji za rezidenčne uporabnike (maloprodajni trg)			
5	Javno dostopne nacionalne telefonske storitve na fiksni lokaciji za poslovne uporabnike (maloprodajni trg)			
6	Javno dostopne mednarodne telefonske storitve na fiksni lokaciji za poslovne uporabnike (maloprodajni trg)			
7	Minimalni nabor zakupljenih vodov (maloprodajni trg)			
8	Posredovanje klicev s fiksne lokacije v javnem telefonskem omrežju (medoperaterski trg)	2	Posredovanje klicev v javnem telefonskem omrežju na fiksni lokaciji (medoperaterski trg).	X
9	Zaključevanje klicev v posamičnih javnih telefonskih omrežjih na fiksni lokaciji (medoperaterski trg)	3	Zaključevanje klicev v posamičnih javnih telefonskih omrežjih na fiksni lokaciji (medoperaterski trg).	
10	Tranzitne storitve v javnem fiksni telefonskem omrežju (medoperaterski trg)			
11	Razvezan dostop do krajevne zanke in podzanke z namenom zagotavljanja širokopasovnih in govornih storitev (medoperaterski trg)	4	Dostop do (fizične) omrežne infrastrukture (vključno s sodostopom ali razvezanim dostopom) na fiksni lokaciji (medoperaterski trg).	→
12	Širokopasovni dostop (medoperaterski trg)	5	Širokopasovni dostop (medoperaterski trg).	→
13	Dostopovni deli zakupljenih vodov (medoperaterski trg)	6	Dostopovni deli zakupljenih vodov ne glede na tehnologijo, ki zagotavlja zakupljeno ali dodeljeno zmogljivost (medoperaterski trg).	→
14	Hrbitenični deli zakupljenih vodov (medoperaterski trg)			
15	Dostop do javnih mobilnih telefonskih omrežij in posredovanje klicev iz teh omrežij (medoperaterski trg)			
16	Zaključevanje govornih klicev v posamičnih javnih mobilnih telefonskih omrežjih (medoperaterski trg)	7	Zaključevanje govornih klicev v posamičnih javnih mobilnih telefonskih omrežjih (medoperaterski trg).	
17	Nacionalni trg za mednarodno gostovanje v javnih mobilnih telefonskih omrežjih (medoperaterski trg)			
18	Prenos radiodifuzne vsebine do končnih uporabnikov (medoperaterski trg)			

→
→
→
Preoblikovani

<http://www.apek.si/>

<https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/future-electronic-communications-markets-subject-ex-ante-regulation>

<https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/regulation-european-parliament-and-council-laying-down-measures-concerning-european-single>

http://berec.europa.eu/eng/news_consultations/whats_new/1673-berec-views-on-the-proposal-for-a-regulation-laying-down-measures-to-complete-the-european-single-market-for-electronic-communications-and-to-achieve-a-connected-continent

APEK

Hvala za pozornost!